

КОВАЛЕНКО О.А., канд. с.-г. наук

ЧЕРНОВА А.В., здобувач

ШИЯН І.С., магістрант

Миколаївський державний аграрний університет

e-mail: kafros@mail.ru

ПЛАНУВАННЯ ТА ОЗЕЛЕНЕННЯ ПРИСАДИБНИХ ДІЛЯНОК З ВИКОРИСТАННЯМ КУЛЬТУРИ ЕХІНАЦЕЇ ПУРПУРОВОЇ (*ECHINACEA PURPUREA*)

Описані декоративні та лікарські властивості ехінацеї пурпурової *Echinacea purpurea* (L.) Moench., обґрунтована можливість її використання як декоративної рослини. В розробленому проекті озеленення присадибної ділянки наводяться списки деревних та трав'янистих рослин, запропонованих для озеленення приватного будинку. Детально обґрунтовується асортимент рослин призначених для використання в міксбордерах, рокарії. Враховано особливості освітлення території і запропоновано асортимент тіньовитривалих рослин, серед яких значна роль відводиться ехінацеї пурпуровій та ехінацеї блідій. Запропоновано асортимент газонних трав для створення газону на сонячних добре освітлених місцях та в напівтіні. Підібрано рослини для озеленення штучної водойми. Зроблено висновок про можливість і доцільність використання *Echinacea purpurea* під час озеленення приватного будинку.

Ключові слова: озеленення, планування, присадибна ділянка, *Echinacea purpurea* (ехінацея пурпура).

Постановка проблеми. Присадибна ділянка є місцем, де панують краса та спокій, де можна розслабитись, насолоджуючись загальною гармонією. На сьогодні територія присадибної ділянки може виконувати не тільки функцію відпочинку та милування красою, але й, що не менш важливо, може покращувати стан здоров'я людини, завдяки наявності хвойних та лікарських рослин в асортименті насаджень. Це пов'язано з наявністю у цих рослин фітонцидів, які здатні очищувати повітря від шкідливих мікроорганізмів. У повітрі над декоративно-квітковим оформленням, створеним з лікарських і ароматичних рослин, спостерігається в 1,4-2,0 рази менше мікроорганізмів, ніж у повітрі над газоном, і до 3,2-4,0 разів менше, ніж у повітрі над дитячим майданчиком [4]. Проте нині під час озеленення приватних територій використання лікарських рослин, серед яких ехінацея пурпура, є обмеженим.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ехінацея пурпура, як декоративна рослина, що вносить різноманітність у колекцію квітучих багаторічників у другій половині літа може висаджуватись і окремими групами серед газонів, та в поєднанні з більш низькорослими рослинами або біля дерев [8]. За словами Курганської С. А., культуру можна використовувати на зріз, бо вона має красиві суцвіття, що довго зберігаються у воді. Автори Ткаченко К.Г. та Рейнвальд В.М. [7], зазначають, що ехінацея добре підходить для формування міксбордерів, рокарій, для висаджування куртинами на газонах, вона створює ефектні добре квітучі групи, та у посадках добре поєднується з борцями, хризантемами, айстрами. Науковці Всеросійського науково-дослідного інституту лікарських та ароматичних рослин міста Москви А. Н. Цицилін та А. В. Черкасов у своїй роботі «Особенности использования лекарственных растений при озеленении Москвы», стверджують, що для створення квітників з лікарських рослин дуже ефективним є використання ехінацеї пурпурової та таких рослин як ісоп лікарський, монарда дудчаста, меліса лікарська, м'ята перцева, синюха блакитна та душиця звичайна [5]. У 2011 році Ольга Корабльова у своїй статті [6] описує ехінацею пурпурову як лікарську та декоративну рослину, що має велике суцвіття, гарне забарвлення та приємний аромат квіток. Вона наводить приклади використання культури в групових або поодиноких посадках. Садівник з Канади – Патрісія Ланза, у своїй книжці [9] описує ехінацею пурпурову як чудову, довгоквітучу рослину, що може використовуватися у декоративних садах та є цінним доповненням у композиціях з квітів, поєднуючи її з золотарником, айстрами, хризантемами та іншими багаторічниками. Авторка використовує рослину свіжою, доки усі пелюстки не опадуть, а коли центральний конус засохне – застосовує її у композиціях з сухоцвітів. Дон Бюрк описує ехінацею як рослину сільських садків, що додає кольору та величності котеджним та парковим насадженням, та вражаюче виглядає у поєднанні з іншими видами рослин [10].

Мета і завдання дослідження. Виходячи з наведеного вище, метою дослідження було проведення на окремо взятій присадибній ділянці таксономічного аналізу рослинного складу з плануванням озеленення території і створенням умов активного та тихого відпочинку для мешканців будинку. При цьому елементами озеленення окрім злакових трав, квітів, дерев та кущів ми

запланували використати лікарські рослини: м'яту перцеву, лимонник китайський, елеутерокок, лаванду та ехінацею пурпурову, які б покращили санітарно-гігієнічний стан території та її естетичний вигляд.

Матеріал і методика досліджень. В ході дослідження проводили аналіз існуючого таксономічного складу рослинності на присадибних ділянках.

Задля зразка виконання роботи було взято присадибну ділянку розташовану в районі ЮТЗ міста Миколаєва за адресою: вул. Залізничний провулок 14. З північно-східної сторони ділянку оточують інші приватні території, а з південно-західної – проїжджі дороги. Площа земельної ділянки становила 0,11 га або 1103,3 м² (табл. 1).

Таблиця 1– **Баланс території**

№ п/п	Найменування елемента планування	Площа	
		м ²	%
	Загальна площа	1103,3	100,00
1	Під будівлями (дім, літня кухня, альтанка-барбекю)	465,1	42,2
2	Під доріжками	217,1	19,68
3	Під басейном	62,48	15,77
4	Під водоспадом	4	0,36
5	Під декоративною водоймою	6	0,54
6	Площа озеленення	339,65	30,78
6.1	Під деревами та кущами	45	4,08
6.2	Під виткими рослинами	18	1,63
6.3	Під квітниками	58,8	5,33
6.4	Під рокарієм	3,9	0,35
6.5	Під газоном	212,7	19,3
6.6	Під вазами з горщиками	1,25	0,11

Ґрунти території, на якій розташована ділянка представлені чорноземами південними, які мають гумусовий горизонт – 60 см, вміст гумусу – 3 %, ємність катіонного обміну 50 ммоль/100 г ґрунту, насичені основами, зокрема кальцієм; мають нейтральну реакцію ґрунтового розчину, високу буферну здатність, щільність будови – 1,1 г/см³, водопроникність – 200 мм/рік, забезпечені ліофільними елементами (N, P, K, Ca, Mg, S) та мікроелементами.

Місцевість, де знаходиться присадибна ділянка, рівнинна без різних перепадів висот. Існуюча рослинність представлена такими видами дерев: акація біла, тополя пірамідальна, шовковиця біла та горіх волоський (табл. 2). Усі вони старі, тому, за проектом, підлягають знесенню.

Як основну культуру в озелененні плануємо використати ехінацею пурпурову.

Таблиця 2 – **Асортимент існуючої деревно-чагарникової рослинності**

№ п/п	Назва		Кількість, шт.
	латинська	українська	
1	<i>Robinia pseudoacacia</i>	Акація біла	1
2	<i>Populus pyramidalis</i>	Тополя пірамідальна	2
3	<i>Morus álba</i>	Шовковиця біла	1
4	<i>Júglans régia</i>	Горіх волоський	1

Характеристика культури. Ехінацея пурпурова – *Echinacea purpurea* (L.) Moench. – багаторічна трав'яниста полікарпічна рослина родини айстрових, яка на другий рік вегетації розвиває численні стебла висотою до 150 см. Стебло сильне, слабо розгалужене, голе або слабо опушене. Листки шорсткі, по краю зарубчасто-зубчасті, нижні – яйцеподібні на довгих крилатих черешках, на верхівці гострі, завжди з 5 поздовжніми жилками, при основі швидко звужуються до серцеподібних. Листки у верхній частині ланцетні або продовгувато-яйцеподібні, сидячі або майже сидячі з трьома жилками. Суцвіття – великі кошики (до 10 см в діаметрі), на верхівці стебла і гілок поодинокі. Крайні квітки світло-малинові, язичкові, безплідні. Внутрішні квітки трубчасті, двостатеві, оранжево-жовті. Приквітники ланцетно-шилоподібні з прямою колючою верхівкою. Плід сім'янка зворотньо-пірамідальної форми, чотиригранна з чубчиком у вигляді невеликого зубчатого краю сіро-бурого кольору. Оплідень пухлий, який легко розкривається і звільняє насіння. Поверхня насіння шкірясто-волокниста [3].

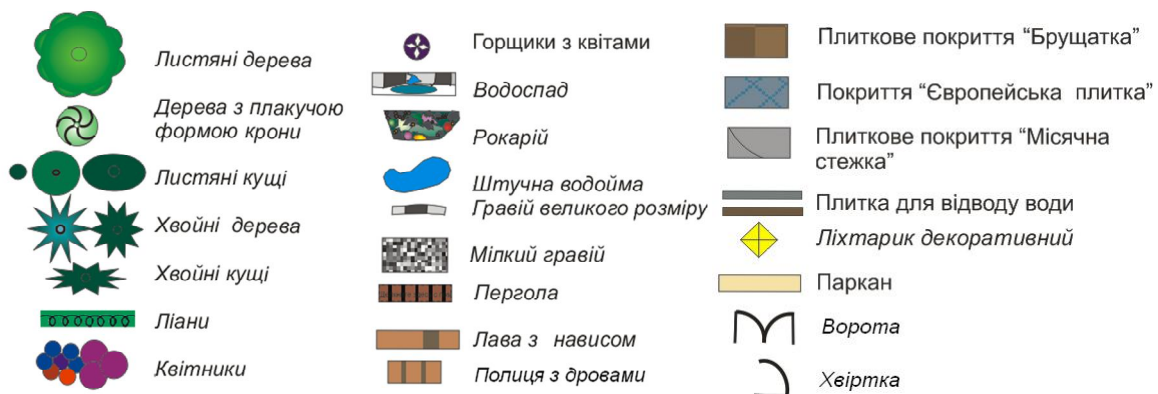
В озелененні ехінацея використовується для створення работок, міксбордерів та висаджується окремими групами. Поряд з нею добре виглядають такі рослини як айстри, хризантеми, жоржини, монарда, рудбекія, деревій, сальвія, седум, геліотроп, акантус, декоративні злакові трави, дельфініум, кореопсис та леукантемум [3].

Результати досліджень та їх обговорення. Проект (рис. 1) оформляється в пейзажному (природному) стилі, який передбачає збереження природних рис ландшафту, асиметричність в плануванні, відсутність прямих ліній і основної осі композиції. Територію присадибної ділянки поділено на 2 зони: активного та тихого відпочинку. В першій зоні збудовано басейн та прибудову до нього, а також альтанку з барбекю. Тут заплановано створення кам'янистої гірки з водоспадом, яка буде знаходитись біля басейну, та трьох пергол, виготовлених із дерева, що будуть розташовуватись з лівої сторони від хвіртки. В зоні тихого відпочинку передбачається створити декоративну водойму з містком, що нависатиме над нею та встановити поряд садову лаву з навісом.

Рис. 1. План озеленення присадибної ділянки.

Умовні позначення

Для захисту території від пилу, диму, вітрів та інших несприятливих факторів, по периметру збудовано бетонний паркан заввишки 2 м. Вздовж огорожі для захисту ділянки від несприятливих факторів планується висадити деревно-кущову рослинність. Також розмістити квітники, створити газон та розставити на сходах, які ведуть у дім, горщики з квітами і малі архітектурні форми (скульптурки тварин).

Для озеленення території вирішуємо використовувати місцеві та інтродуковані рослини. Сформовані групи з хвойних та листяних порід в різні періоди року будуть виглядати привабливо. Деревя та чагарники створять природний затишок в місцях відпочинку мешканців будинку та будуть захищати від вітру і літньої спеки, вони є головною вертикальною віссю саду, що надають їй об'єму. Увага господарів та їх гостей буде концентруватись на головних композиційних елементах деревно-кущової рослинності. Перелік дерев та чагарників, існуючих та тих, які плануємо висадити на території присадибної ділянки наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Асортимент запроєктованої деревно-чагарникової рослинності

№ п/п	Назва рослини		Кількість, шт.
	латинська	українська	
1	<i>Acer platanoides</i> 'Schwedleri'	Клен гостролистий Шведлера	1
2	<i>Berberis thunbergii</i> 'Atropurpurea Nana'	Барбарис червоний «Атропурпуреа Нана»	1
3	<i>Betula pendula</i> Rkth.	Береза повисла	5
4	<i>Buxus sempervirens</i> 'Arborescens'	Самшит вічнозелений Арборесценс	6
5	<i>Calluna vulgaris</i> (L.) Hil.	Вереск звичайний	1
6	<i>Catalpa bignonioides</i> Walt.	Катальпа бігніонієвидна	1
7	<i>Catalpa speciosa</i> Ward.	Катальпа чудова	1
8	<i>Chamaecyparis pisifera</i> 'Boulevard'	Кипарисовик горохоплодий 'Boulevard'	1
9	<i>Cotoneaster horizontalis</i> Flinck et Hylmo	Кизильник горизонтальний	1
10	<i>Eleutherococcus senticosus</i> Maxim.	Елеутерокок колючий	2
11	<i>Hedera helix</i> 'Plattensee'	Плющ звичайний	6
12	Hybrid Tea Shrub 'Madame Delbard'	Штамбова роза 'Мадам Дельбар'	2
13	<i>Hydrangea arborescens</i> L.	Гортензія деревоподібна	1
14	<i>Juniperus</i> 'Blue Carpet'	Ялівець лускатий	6
15	<i>Juniperus chinensis</i> 'Blue Alps'	Ялівець китайський 'Блю альпс'	3
16	<i>Juniperus communis</i> L.	Ялівець звичайний	1
17	<i>Juniperus procumbens</i> L.	Ялівець лежачий	5
18	<i>Parthenocissus tricuspidata</i> Planch.	Партеноцисус тризагострений	3
19	<i>Philadelphus coronarius</i> L.	Чубушник звичайний	1
20	<i>Picea pungens</i> 'Glauca'	Ялина колоча форма голуба	3
21	<i>Pinus mugo</i>	Сосна гірська	1
22	<i>Rhododendron luteum</i> Sweet	Рододендрон жовтий	1
23	<i>Rosa</i> 'Super Dorothy'	Троянди виткі Супер Дороти	6
24	<i>Salix integra</i> 'Pendula'	Верба цільнолиста плачуча	1
25	<i>Schisandra chinensis</i> Baill.	Лимонник китайський	1
26	<i>Sorbus aucuparia</i> L.	Горобина звичайна	1
27	<i>Syringa vulgaris</i> L.	Бузок звичайний	2
28	<i>Thuja occidentalis</i> 'Columna'	Туя західна форма колоновидна	5
	Всього:		68

В сукупності деревно-кущова рослинність формує стиль присадибної ділянки і її декоративно-композиційну цілісність.

Рослини, які плануємо використати для створення газону звичайного типу, наведені в таблиці 4.

Таблиця 4 – Асортимент запроєктованих газонних трав

№ п/п	Назва		Відсоток у травосуміші, %	Норма висіву, г/м ²	Площа, м ²	Кількість насіння, кг
	латинська	українська				
Ділянка 1						
1	<i>Lolium perenne</i>	Райграс пасовищний	40	55	148,7	3,27
2	<i>Festuca rubra</i>	Костриця червона	20	55	148,7	1,63
3	<i>Phleum pratense</i>	Тимофіївка лучна	10	55	148,7	0,82
4	<i>Poa pratensis</i>	Тонконіг лучний	30	55	148,7	2,45
Ділянка 2						
5	<i>Poa pratensis</i>	Тонконіг лучний	15	55	64	0,53
6	<i>Festuca pratensis</i>	Костриця овеча	15	55	64	0,52
7	<i>Lolium perenne</i>	Райграс пасовищний	15	55	64	0,53
8	<i>Festuca Rubra 2 copm</i>	Костриця червона	55	55	64	1,92

Для оформлення декоративної водойми з містком у зоні тихого відпочинку заплановано використати злакові трави, вищі водні рослини та листяні кущі, асортимент яких наведено у таблиці 5.

Таблиця 5 – Асортимент рослин запроєктованих для озеленення штучної водойми

№ п/п	Назва		Кількість, шт.
	латинська	українська	
1	<i>Arrhenatherum bulbosum</i> 'Variegatum'	Райграс бульбоносний	4
2	<i>Carex ciliatmarginata</i> 'Treasure Island'	Осока кіліомаргіната	3
3	<i>Cyperus diffuses</i>	Циперус розлогий	1
4	<i>Euonymus fortunei</i> 'Emerald'n Gold'	Бруслина Форчуна	1
5	<i>Festuca glauca</i>	Костриця сиза	6
6	<i>Heuhera</i> 'Beauty Color'	Гейхера «Б'юті колор»	9
7	<i>Iris barbata</i> 'Fire In The Sky'	Ірис бородатий клубиневий середній	3
8	<i>Iris barbata</i> 'Alliteration'	Ірис бородатий клубиневий середній	3
9	<i>Nymphaea alba</i> 'Marliacea Albida'	Німфея біла (водяна лілія)	1
10	<i>Nymphaea odorata alba</i>	Німфея духмяна біла (водяна лілія)	1
11	<i>Spiraea japonica</i> 'Golden Princes'	Спірея японська	1
	Всього:		33

На території ділянки передбачаємо влаштування двох типів квітників: у англійському стилі в формі міксбордеру та двох у формі складної групи з лікарських і декоративних рослин. Квітник у формі міксбордеру (площа – 45,6 м²) заплановано розмістити вздовж стіни огорожі, тому для його створення будуть використовуватись рослини різної висоти. Також особливістю підбору рослин для створення цього квітника є підбір тіншовитривалих видів, адже він буде знаходитись з північної сторони від будинку, тому освітлення її буде недостатнім. Серед рослин, які придатні для висаджування в таких умовах, ехінацея пурпурова (*Echinacea purpurea*), яку ми плануємо розмістити на задньому плані. Ще один квітник проектуємо зі східної сторони від будинку – напроти басейну. Його площа – 8,9 м². Ця територія теж освітлюється сонячними променями недостатньо, тому для створення цього квітника передбачено використовувати тіншовитривалі рослини, у тому числі і ехінацею бліду (*Echinacea pallida*). Третій квітник, площею 1,4 м², з лікарських рослин плануємо розмістити біля літнього будиночку. Розташування рослин у квітнику відповідно їх росту: на передньому плані – конвалія і ехінацея, на другому – кущі елеутерока колючого, на задньому плані – лимонника китайського. Для обрамлення рокарію (площею 30,9 м²), який планується зробити під штучним водоспадом, в зоні активного відпочинку, будуть використовуватись низькорослі квітучі рослини. Необхідні для їх створення однорічні та багаторічні квіткові рослини наведені у таблиці 6.

Квітники підпорядковані єдиному художньому задуму та пов'язані з характером планування ділянки, розташуванням груп дерев і чагарників. Вони створюють неповторну красу і душевний спокій. Але окрім декоративних якостей деякі квіти, такі як: ехінацея пурпурова та бліда, м'ята перцева, меліса лимонна, деревій та кущі: елеутерокок колючий і лимонник китайський, мають ще і лікарські властивості, що дозволяє використовувати їх для підтримки імунітету.

Таким чином ехінацея пурпурова, яка використовувалась для створення квітників під час озеленення присадибної ділянки, придатна для вирощування в умовах півдня України, краще росте на супіщаних і легкосуглинкових ґрунтах.

Висновок. 1. В результаті проведення аналізу існуючого таксономічного складу рослинності в окремо взятій присадибній ділянці міста Миколаєва, розташованій в зоні південного Степу України, створено проект озеленення об'єкта з використанням квіткових, дерево-кущових та лікарських рослин, формуючи при цьому зони тихого і активного відпочинку.

2. В результаті використання ехінацеї пурпурової для озеленення території присадибної ділянки, досягнуто декоративний та естетичний ефект, а також створено належні санітарно-гігієнічні умови для життя мешканців будинку, що дозволяє рекомендувати застосування цієї цінної лікарської рослини для озеленення приватних ділянок та садиб.

Таблиця 6 – Асортимент запроєктованих квіткових рослин

№ п/п	Назва		Щільність, шт./м ²	Площа, м ²	Кількість, шт.
	латинська	українська			
1	<i>Achillea filipendula</i> 'Coronation Gold'	Деревій «Коронешн голд»	16	3,85	46
2	<i>Allium giganteum</i>	Декоративна цибуля	50	3,85	143
3	<i>Aquilegia hybrida</i>	Аквілегія гібридна	11	2,85	31
4	<i>Campanula carpatica</i>	Дзвоник карпатський	15	2,85	43
5	<i>Cerastium tomentosum</i>	Ясколка повстяна	40	0,3	12
6	<i>Chamomilla Recutita</i>	Ромашка декоративна	25	2,85	71
7	<i>Convallaria majalis</i>	Конвалія звичайна	40	1,4	56
8	<i>Delfinium hybridu</i>	Дельфініум гібридний	25	4,85	71
9	«Royal Aspirations»	«Роял Еспірейшнс»			
10	<i>Digitalis grandiflora</i>	Наперстянка крупноквіткова	30	2,85	85
11	<i>Echinacea pallida</i>	Ехінацея бліда	8	4	32
12	<i>Echinacea purpurea</i>	Ехінацея пурпурова	8	2,85	23
13	<i>Echinacea purpurea</i> 'White Swan'	Ехінацея пурпурова «Білий Либідь»	8	1,4	11
14	<i>Gazania rigens</i> 'Daybreak Rose Stripe'	Гацанія блискуча «Рожева смуга»	45	0,1	5
15	<i>Gazania rigens</i> 'Daybreak Pink Shade'	Гацанія блискуча «Рожева тінь»	45	0,1	5
16	<i>Gazania rigens</i> 'Daybreak Red Stripe'	Гацанія блискуча «Червона смуга»	45	0,1	5
17	<i>Gazania rigens</i> 'Daybreak Yellow Improved'	Гацанія блискуча «Жовта покращена»	45	0,1	5
18	<i>Helenium autumnale</i> 'Loysderwieck'	Геленіум осінній «Лойсдервік»	40	2,85	114
19	<i>Hosta albo-arginata</i>	Хоста білооблямкована	10	2	20
20	<i>Hosta undulata</i>	Хоста хвиляста	10	2	20
21	<i>Impatiens walleriana</i>	Бальзамін Уолера	40	1,8	72
22	<i>Lavandula officinalis</i>	Лаванда лікарська	10	2,85	29
23	<i>Lupinus</i> 'Shlossfrau'	Люпин «Шлосфрау»	30	2,85	86
24	<i>Matricaria recutita</i>	Ромашка лікарська	8	2,85	23
25	<i>Melissa officinalis</i>	Меліса лікарська (лимонна)	10	2,85	28
26	<i>Mentha piperita</i>	М'ята перцева	10	2,85	28
27	<i>Petunia floribunda</i> 'Double'	Петунія флорібунда «Махрова»	50	2,85	143
28	<i>Petunia floribunda</i> 'Sonia Pink'	Петунія флорібунда «Сося» рожева	50	2,85	143
29	<i>Petunia floribunda</i> 'Sonia White'	Петунія флорібунда «Сося» біла	50	2,85	143
30	<i>Phlox subulata</i> 'Red Wing'	Флокс шилоподібний «Ред Вінг»	40	0,2	8
31	<i>Pulsatilla vulgaris</i> 'Bells Violet'	Простріл звичайний «Сині дзвіночки»	45	2,85	128
32	<i>Pulsatilla vulgaris</i> 'Rote Glocke'	Простріл звичайний «Роут Глоки»	45	2,85	128
33	<i>Pulsatilla vulgaris</i> 'White Bells'	Простріл звичайний «Білі дзвіночки»	45	2,85	128
34	<i>Sedum adolphii</i>	Очиток Адольфа	50	0,2	10
35	<i>Sedum acre</i>	Седум (очиток) їдкий	400	0,1	40
36	<i>Sedum compactum</i> 'Rose'	Очиток компактний	100	0,2	20
37	<i>Sempervivum tectorum</i>	Молодило покрівельне	50	0,2	10
38	<i>Tulipa alberti</i>	Тюльпан Альберта	100	0,1	10
39	<i>Verbena</i> 'Tuscany Blue'	Вербена «Тускані Синя»	45	1,5	128
40	<i>Verbena</i> 'Tuscany Scarlet'	Вербена «Тускані Скарлет»	45	1,5	128
41	<i>Verbena</i> 'Tuscany White'	Вербена «Тускані Біла»	45	1,5	128

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Біленко В.Г. Технологія вирощування лікарських рослин і використання їх у медичній та ветеринарній практиці / В.Г. Біленко, В.І. Лушпа, Б.Є. Якубенко, Д.С. Волох. – К.: Навч. посіб., 2007.
- Сапелін А.Ю. Теоретическіе основы и оригинальные решения / А.Ю. Сапелін. – М.: Дизайн сада, 2009. – 192 с.
- Дербаль Ю.М. Біологічні та агротехнічні основи вирощування ехінацеї пурпурової в умовах гірської зони Карпат : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук : спец. 06.01.09 / Ю.М. Дербаль. – К., 2001. – 17 с.
- Цицилін А.Н. Экологический фитодизайн – инновационная технология использования растений / А.Н. Цицилин // Сборник науч. труд. Нетрадиционные природные ресурсы, инновационные технологии и продукты. – 2003. – С. 10–14.
- Кораблева О.М. Эхинацея: целебной силой наделена / О. М. Кораблева // Уральский садовод. – 2011. – 1-2. – 9.
- Ткаченко К.Г. Сад непрерывного цветения / К.Г. Ткаченко, В.М. Рейнвальд. – Издательский Дом «Нева», 2004. – 288 с.
- Курганська С.А. Эхинацея пурпурная / С.А. Курганська // Биология. – ИД "Первое сентября". – 2000. – 47. – 20.
- Lanza, Patricia / Lasagna gardening with herbs : enjoy fresh flavor, fragrance, and beauty with no digging, no tilling, no weeding, no kidding. – 279 p.
- Burke, Don. The complete Burke's Backyard: The Ultimate Book of Facts Sheets. 2005. – 1110 p.

Планирование и озеленение приусадебных участков с использованием культуры эхинацеи пурпурной (*Echinacea purpurea*)

О.А. Коваленко, А.В. Чернова, И.С. Шыян

Описаны декоративные и лекарственные свойства эхинацеи пурпурной *Echinacea purpurea* (L.) Moench., обоснована возможность ее использования как декоративного растения. В разработанном проекте озеленения приусадебного участка приводятся списки древесных и травянистых растений, предложенных для озеленения частного дома. Подробно обосновывается ассортимент растений предназначенных для использования в миксбордерах, рокарии. Учтены особенности освещения территории и предложен ассортимент теневыносливых растений, среди которых значительная роль отводится эхинацеи пурпурной и эхинацеи бледной. Предложен ассортимент газонных трав для создания газона на солнечных хорошо освещенных местах и в полутени. Подобраны растения для озеленения искусственного водоема. Сделан вывод о возможности и целесообразности использования *Echinacea purpurea* при озеленении частного дома.

Ключевые слова: озеленение, планирования, приусадебный участок, *Echinacea purpurea* (эхинацея пурпурная).

Planning and planting of greenery in homestead land with applying *Echinacea Purple (Echinacea Purpurea)* crop

O.Kovalenko, A.Chernova, I. Shyian

The paper deals with decorative and medicinal properties of *Echinacea Purple Echinacea Purpurea* (L.) Moench., it grounds the possibility of its applying as a decorative plant. Lists of plant and grass plants suggested for a private house greenery planting are presented in the developed project.

The assortment of plants assigned for planting in mixborders, rockaries is grounded specifically. Peculiarities of territory lightning is considered and an assortment of lane grass for sun lighted and semi shade lanes is suggested.

Plants for artificial pool greenery planting are chosen. A conclusion about possibility and advisability of applying *Echinacea Purpurea* in private house greenery planting.

Key words: greenery planting, homestead land, *Echinacea Purpurea* (*Echinacea Purple*).